כ"ח

מה שאמר בכנסיה הגדולה א' בוין תרפ"ג

איך רוף צו די דאָזיגע אספה מיט'ן לשון פון רבינו יונה ע"ה בשערי תשובה שער ג' אות קס"ח, בהתאסף ראשי עם וקהלות הקודש לעבוד את השי"ת ומסכימים הסכמות להעמיד להם מצות. הנה הם מקדישים את השם יתגדל ויתקדש. שנאמר ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל. ונאמר נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כי לאלהים מגיני ארץ מאד נעלה. נקראו ישראל עמים מפני שהם י"ב שבטים (וכל שבט נקרא עם) כענין שנאמר עמים הר יקראו. והם עם אחד לעבוד את השם וכו' מאד נעלה. שהקב"ה מתעלה ומתהלל בעולמו באסיפותם ועבודתם. והאיש הפורש

אני קורא לאסיפה זו בלשונו של רבינו יונה ע"ה בשערי תשובה שער ג' אות קס"ח, בהתאסף ראשי עם וקהלות הקודש לעבוד את השי"ת ומסכימים הסכמות להעמיד להם מצות, הנה הם מקדישים את השם יתגדל ויתקדש, שנאמר ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל. ונאמר נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם כי לאלקים מגיני ארץ מאד נעלה. נקראו ישראל עמים מפני שהם י"ב שבטים וכל שבט נקרא עם. כענין שנאמר עמים הר יקראו. והם עם אחד לעבוד את השם, מאד נעלה. שהקב"ה מתעלה ומתהלל בעולמו באסיפותם ועבודתם. והאיש הפורש מדרכי הציבור הנה הוא כמקטרג על הסכמת עבודת השם וכו' ומראה עצמו כי לא יחפוץ להיות בסודם ולהכתב בכתבם, הנה הוא מחלל את העבודה והוא בכלל הכתות שהם בוזים דבר השם ואין להם חלק לעולם הבא. והשנית כי הם מניאים לב חלושי הדיעות וכו' והגם מן המחטיאים את הרבים. זהו לשונו של רבנו יונה. כשאגודת ישראל תינהל רק בהדרכת מועצת גדולי התורה והיראה, הרי זה "עם הסכמת להעמיד להם מצות",

אוסף מכתבים אלתר, אברהם מרדכי בן יהודה אריה ליב עמוד מס 39 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

מדרכי הציבור הנה הוא כמקטרג על הסכמת עבודת השם וכו׳ ומראה עצמו כי לא יחפוץ להיות בסודם ולהכתב בכתבם, הנה הוא מחלל את העבודה והוא בכלל הכתות שהם בוזים דבר השם ואין להם חלק לעולם הבא. והשנית כי הם מניאים לב חלושי הדיעות וכו׳ והנם מן המחטיאים את הרבים. דאָס איז דאָס לשון פון רבינו יונה. די אגודת ישראל זאָל געפיהרט ווערין נור לויט דער מועצת גדולי התורה והיראה, הייסט עם הסכמת להעמיד להם מצות, וואָס דער ר׳ יונה דערמאָנט, און מיטן כח פון די סוף ווערטער פון ר׳ יונה בעט איך אין זיין נאָמען אַלע יראים וועלכע זענען ביז יעצט נאָך נישט אין אונזער אגודה, דאָס זיי זאָלען זיך בעדאַכטען און איינשליסען זיך אין דער אגודה, ווייל דאָס איז אַחיזוק פון דת און דער תוה״ק. איך ביך מלמד זכות אויף יענע יראים זיי רעכענען אַז עס דאַרפען נאָך געמאַכט ווערען תיקונים אין דער הנהלת האגודה, עס איז טאַקי אזוי, יעדע גוטע זאַך דארף אַ בירור

שרבנו יונה מזכיר, ובכוחם של סיום דבריו של רבנו יונה אני מבקש בשמו מכל היראים שטרם הצטרפו ל״אגודה״ שיתבוננו ויצטרפו לאגודת ישראל, משום שזהו חיזוק הדת וחיזוק תורה הקדושה. אני מלמד זכות על יראי ה׳ הללו, בחשבם שצריכים תיקונים בהנהלת אגו״י. וכן הדבר, כל דבר טוב צריך לבירור אחרי בירור, את המנורה ששלמה המלך עשה זיככה אלף פעמים, כדאי׳ בגמרא, הכניסו לכור אלף פעמים. וכן אי׳ במס׳ יומא דף ס״ט עה״פ ויצעקו אל ה׳ אלקים בקול גדול, אלה אנשי כנסת הגדולה שבטלו יצר הרע של עבודה זרה. יתכן גם לראות בכנסת הגדולה את הקול הגדול, היכן שנתאספו מכל קצוי תבל וקול רבים נקרא קול גדול. אנשי כנסת הגדולה בטלו יצרא דע״ז ומשהו מיצרא דעריות. בתוך הראשון נכלל׳ הספרות הפסולה שמטמא כל בית. ביצרא דעריו׳ מתכוונ׳

אחר בירור ווייל אויך די מנורה וואס שלמה המלך האט געמאַכט האָט ער זי געמוזט טויזענד מאָל לייטערן ווי ס׳ווערט געברענגט אין דער גמרא הכניסו לכור אלף פעמים, אויך ווערט געברענגט אין יומא דף ס״ט אויפן פסוק ויצעקו אל ה׳ אלהים בקול גדול אויף די אנשי כנסת הגדולה אַז זיי האָבען מבטל געווען דעם יצר הרע פון עבודה זרה. מ׳קען אויך אויסטייטשען דעם בקול גדול אויף די כנסי׳ הגדולה וואו מ׳האָט זיך פערזאַמעלט פון אַלע עקען וועלט און דער קול פון אַ רבים ווערט אָנגערופען קול גדול, די אנשי כנסת הגדולה האָבען מבטל גיוועהן יצרא דע״ז און עטוואָס פון יצרא דעריות, צווישען דעם ערשטען איז אויך בכלל דאָס ספרות הפסולה וואָס איז מטמא יעדע שטוב. יצרא דעריות מיינט מען אויך די הלבשה

גם להלבשה אם אינה לפי הצניעות, כפי שהזכיר אתמול בעל ״חפץ חיים״ שליט״א, ואיך לא יפוצץ לבו של יהודי מפחד של העונש הגדול הנזכר בפסוק ושב מאחריך, שכל הברכות ודברי קדושה הנאמרים במקום שיש שם גלוי בשר או גלוי ראש של אשה הם לבטלה. כל חבר של אגו״י צריך להשגיח בביתו ולתקן הדברים הנזכרים למעלה.

כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע וגו׳, והי׳ מחנך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, עי׳ בספרי, כי תצא, לא תצא אלא במחנה, כך עשו אנשי כנסת הגדולה, הלכו כולם ביחד, וכך הכנסי׳ הגדולה שלנו הנושאת את דגלם, שבשמם נדגול.

ועוד דבר אני מבקש שישמע בכל הארצות, אמת שהכנסי׳ הגדולה מאחדת כל היראים והחרדים לדבר ה׳, אולם ברצוני להשמיע דעתי שלשון ״להעמיד להם מצות״ שרבנו יונה מזכיר, מכוונת לגדרים ולסייגים שעושים. לרוב

אוסף מכתבים אלתר, אברהם מרדכי בן יהודה אריה ליב עמוד מס 41הודפס ע״י תכנת אוצר החכמה

וואָס איז נישט בדרך הצניעות ווי ס׳האָט נעכטען דערמאָנט דער בעל חפץ חיים שליט״א, ווי פלאַצט נישט דאָס האַרץ פון אַ יוד פאַר מורא פאַרן גרויסען עונש וואָס עס ווערט דערמאָנט אין פסוק ושב מאחריך אז אַלע ברכות און דברי קדושה וואָס ווערען געזאָגט אויף אַ אָרט וואו ס׳געפינט זיך גילוי בשר אָדער גילוי ראש של אשה זענען לבטלה. יעדער חבר פון דער אגודה דאַרף ביי זיך אין שטוב אַכטונג-געבען די דער־מאָנטע ענינים מתקן צו זיין כי תצא מחנה על וגו׳ ונשמרת מכל דבר רע והי׳ מחנך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך זאגט דער ספרי כי תצא לא תצא אלא במחנה. דאָס האָבען געטהוען די אנשי כנסת הגדולה זיי זענען געגאַנגען אַלע צוזאַמען דאָס זעלבע אויך אונזער כנסי׳ גדולה וואָס טראגט זייער דגל (שבשמם נדגול). נאָך אַזאך בעהט איך עס זאָל גע־הערט ווערען אין אַלע לענדער. עס איז אמת דאָס די כנסי׳ גדולה פעראייניגט אַלע יראים וחרדים לדבר ה׳ דאָך וויל איך ערקלערען מיין מיינונג, אַז דאָס לשון ״להעמיד להם מצות״ וואָס דער ר׳ יונה דערמאָנט, מיינט מען אויך גדרים וסייגים וואָס ווערען געמאַכט, רוב מאָהל זענען די דאָזיגע מנהגי ישראל העמדת המצות

מנהגי ישראל הם העמדת המצות ומנהג ישראל תורה היא. שונים המנהגים האלו לעתים ממדינה למדינה, מה שנכון במדינה אחת עלול להיות במדינה שניה מסוכן כארסו של עכנאי, אם נלמד מתרבות של אחרים. ב״ה ואצלנו בפולין הוא מקום תורה ושמירת הדת. בכל זאת אנו נאלצים

אוסף מכתבים אלתר, אברהם מרדכי בן יהודה אריה ליב עמוד מס 42הודפס ע״י תכנת אוצר החכמה

ומנהג ישראל תורה היא. די דאָזיגע מנהגים אונטער־שיידען זיך פיעל מאָהל אין פערשידענע לענדער, דאָס וואָס אין איין מדינה איז ריכטיג קאָן אין אצווייטע מדינה זיין כארסו של עכנאי אויב מ׳זאַל זיך אָבלערנען פון יענעם מין קולטור. אויך ביי אונז אין פוילען איז ב״ה אַמקום תורה ושמירת הדת. דאָך זענען מיר געצווינגען לויט די חוקי השלטונות איינצופיהרען למודי חול אין די חדרים צוויי שעה אין טאָג. אַצווייט לאַנד קאָן אָבער פיהרען די חדרים אָהן למודי חול איז מה טוב ומה נעים. העמדת המצות וואָס עס דערמאָנט דער ר׳ יונה געפונט מען אין עזרא. העמדנו מצות בתמיכת כסף תמכין דאורייתא בנוגע החזקת התורה. איז יעצט אויך דאָס זעלבע פערהאַן מדינות מיט שוואַכע מטבעות וואָס קענען זיך נישט אַליין אויסהאַלטען און דאַרפען אויך אָנקומען צו תמכין דאורייתא.

לפי חוקי השלטונות להנהיג שעתיים ביום למודי חול בחדרים. במדינה אחרת שיכולה לנהל החדרים בלי למודי חול, מה טוב ומה נעים. ״עמדת המצות״ שמזכיר רבנו יונה אנו מוצאים בספר עזרא, העמדנו מצות בתמיכת כסף תמכין דאורייתא בנוגע החזקת התורה, גם כיום ישנן מדינות עם מטבעות חלשות, שאינן יכולות להחזיק מעמד בכוחותיהן הם, ונזקקים לתמכין דאורייתא.

אוסף מכתבים אלתר, אברהם מרדכי בן יהודה אריה ליב עמוד מס 43הודפס ע״י תכנת אוצר החכמה